

Vse o maturi

Na GIMNAZIJI LEDINA se zavedamo, da je matura velik zalogaj. Zato smo pripravili jedrnat pregled vseh vprašanj v zvezi z njo. Prepričani smo, da bodo v pomoč tako staršem kot dijakom. Zaupajte vase in v svoje sposobnosti. Srečno.

Splošna matura je izpit, ki odpira pot na univerzo. Na maturi se preverjajo znanja iz slovenščine, matematike, tujega jezika in dveh izbirnih maturitetnih predmetov. Maturo lahko opravljajo dijaki, ki so končali četrti letnik, ali kandidati, ki so uspešno opravili maturitetni tečaj, lahko pa tudi vsakdo, ki sicer ne izpolnjuje prejšnjih pogojev, vendar pa je v letu, ko naj bi opravljal maturo, dopolnil najmanj 21 let. Uspešno opravljena matura pomeni pridobitev srednje izobrazbe in s tem možnost vpisa na katerikoli univerzitetni ali strokovni študij.

Kdo vodi maturo?

Splošna matura je državni izpit, ki ga kandidati opravljajo hkrati, pod enakimi pogoji in v skladu z enakimi ocenjevalnimi merili. Za strokovno pripravo, organizacijo in izvedbo mature skrbijo Državni izpitni center in maturitetni organi na državni ravni (državna komisija za splošno maturo, državne predmetne komisije za splošno maturo) ter šola (šolska maturitetna komisija, šolske izpitne komisije).

Kaj je šolska maturitetna komisija?

Šolska maturitetna komisija vodi izvedbo mature v šoli, daje navodila, koordinira delovanje šolskih predmetnih komisij, razglasi rezultate mature, odloča o pritožbah zoper kršitve postopka pri opravljanju izpita, pripravi končno poročilo o opravljanju mature (najpozneje petnajst dni po koncu izpitnega roka na način, ki ga določi Republiška maturitetna komisija) ter opravlja druge naloge v skladu z maturitetnim pravilnikom in navodili Republiške maturitetne komisije.

Kdo sestavlja šolsko maturitetno komisijo?

Šolsko maturitetno komisijo sestavljajo: predsednik maturitetne komisije, ravnatelj Roman Vogrinc, tajnica maturitetne komisije Nataša Randelović, notranji člani komisije, ki so učitelji maturitetnih predmetov, ter največ trije zunanji člani, ki jih imenuje Republiška maturitetna komisija med strokovnjaki, ki jih predlagajo rektorji in dekani visokošolskih zavodov ter direktor Zavoda za šolstvo in šport Republike Slovenije najpozneje do 1. aprila tekočega leta.

Kateri so maturitetni predmeti?

Matura je sestavljena iz skupnih in izbirnih predmetov. Skupni predmeti so obvezni za vse, o izbirnih pa se odloči kandidat sam. Obvezni predmeti so: slovenščina na višji ravni zahtevnosti, tuji jezik na osnovni ali višji ravni zahtevnosti in matematika na osnovni ali višji ravni zahtevnosti. Izbirni predmeti pa so: drugi tuji jezik (angleščina, nemščina, italijanščina, španščina, francoščina ali ruščina), fizika, kemija, biologija, geografija, zgodovina, umetnostna zgodovina, psihologija, filozofija, sociologija ali informatika.

Kakšne so omejitve glede izbirnih predmetov?

Izbirni predmeti prinašajo nekatere omejitve. Tako se med filozofijo, sociologijo ali psihologijo kandidat lahko odloči le za enega od predmetov, enako velja za jezike izbirnega dela mature. To pa ne velja, kadar se maturitetni kandidat odloči opravljati en predmet več, kot je določeno, torej šesti oziroma tretji izbirni predmet. V tem primeru se pri splošnem uspehu upoštevata dva najbolje ocenjena izbirna predmeta, vendar pa pozitivno ocenjeni šesti predmet ne more nadomestiti negativno ocenjenega prvega ali drugega izbirnega predmeta. Negativno ocenjen šesti predmet sicer ne vpliva na splošni uspeh na maturi.

Kakšna je raven zahtevnosti maturitetnih predmetov?

Izpiti iz posameznih maturitetnih predmetov se lahko opravljajo na več ravneh zahtevnosti. Matematiko in tuji jezik iz skupnega in izbirnega dela je mogoče opravljati na osnovni ali višji ravni, ostale predmete pa le na osnovni ravni zahtevnosti. Izpit iz slovenščine je mogoče opravljati le na višji ravni zahtevnosti. Ocenjevanje poteka na tisti ravni zahtevnosti, na katero se je kandidat prijavil. Pretvorba točk iz višje na osnovno raven ni mogoča. Uspešno opravljen izpit na višji ravni zahtevnosti omogoča pridobitev večjega števila točk.

ŠTEVILO TOČK NA VIŠJI RAVNI ZAHTEVNOSTI (POVIŠANA OCENJEVALNA LESTVICA)

boljša ocena 5 (+3 točke)

boljša ocena 4 (+2 točki)

boljša ocena 3 (+1 točka)

slabša ocena 5 (+2 točki)

slabša ocen 4 (+1 točka)

slabša ocena 3 (+ 0 točk)

Kako se točkuje uspeh na maturi?

Splošni uspeh na maturi je vsota ocen (oziroma točk pri višji ravni mature) iz posameznih predmetov. Kandidat, ki je pri enem od predmetov skupnega dela mature dosegel najmanj 80 % točk, potrebnih za pozitivno oceno, je pri tem predmetu pozitivno ocenjen, če je pri ostalih predmetih, iz katerih je opravljal maturo, ocenjen pozitivno in je vsaj pri dveh od teh dosegel najmanj oceno dobro (3). Kandidat, ki je pri enem od predmetov izbirnega dela mature dosegel najmanj 80 % točk, potrebnih za pozitivno oceno, je pri tem predmetu pozitivno ocenjen, če je pri ostalih predmetih, iz katerih je opravljal maturo, ocenjen pozitivno in je vsaj pri enem od teh dosegel najmanj oceno dobro (3).

Kaj je splošni uspeh na maturi in kdaj je matura uspešno opravljena?

Splošni uspeh na maturi je seštevek doseženih točk iz posameznih maturitetnih predmetov. Uspešno opravljena matura pa pomeni, da so bili vsi predmeti ocenjeni pozitivno, torej z najmanj 10 točkami. Sicer se pri splošnem uspehu po povirani ocenjevalni lestvici upošteva ocena pri največ enem tujem jeziku, pri čemer se šteje boljše ocena. Ob uspešno opravljeni maturi se izda maturitetno spričevalo, v katerem je tudi obvestilo o uspehu pri posameznih predmetih. Kandidati, ki so na maturi dosegli izjemen splošni uspeh, torej od 30 do 34 točk, dobijo maturitetno spričevalo s pohvalo.

Kako pristopiti k maturi?

Za opravljanje mature se je treba prijaviti. Prijava na maturo poteka v šoli, kjer bo kandidat opravljal maturo. Prijavnico je treba oddati najpozneje 60 dni pred začetkom spomladanskega roka mature. Na Gimnaziji Ledina na začetku šolskega leta potekajo predprijave na maturo. Dijaki izpolnijo obrazec in ga najpozneje do 15. novembra tekočega leta oddajo tajnici šolske maturitetne komisije. Rojstni podatki in EMŠO, navedeni v predprijavi in prijavi k maturi, morajo biti točni, za kar kandidati odgovarjajo s svojim podpisom. Kandidati lahko spremenijo izbirni predmet ali raven zahtevnosti najpozneje 30 dni pred začetkom spomladanskega roka mature (možnost zamenjave ravni ali izbirnega predmeta zaradi omejitve vpisa na visokošolske zavode – 32. člen Pravilnika o splošni maturi).

Kandidat s posebnimi potrebami mora to v predprijavi k maturi posebej navesti ter predložiti odločbo o usmeritvi in strokovno mnenje. Program in način preverjanja znanja za kandidata s posebnimi potrebami določi Republiška maturitetna komisija.

Obrazca za predprijavo in prijavo k maturi sta na voljo tukaj:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odra_slih/srednjesolsko_izobrazevanje/dokumentacija_v_ss/

Kako se odjaviti od mature?

Vedno ne gre vse po načrtih, zato se je od mature mogoče odjaviti. Če kandidat nima dokazil, da izpolnjuje pogoje za opravljanje mature (fotokopiji spričeval tretjega in četrtega letnika), mora svojo prijavo k maturi pravočasno pisno preklicati z obrazcem Odjava od splošne mature – izpita, ki je na voljo tukaj:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odra_slih/srednjesolsko_izobrazevanje/dokumentacija_v_ss/

Kako potekajo pisni izpiti na maturi?

Pisni izpiti se za vse kandidate začnejo istega dne z začetkom ob 9. uri. Kandidati se zberejo pred izpitnim prostorom 20 minut pred začetkom izpita. Zamudijo lahko največ do 30 minut, vendar v tem primeru nimajo pravice do podaljšanja časa pisanja. Pri sebi morajo imeti osebni dokument s fotografijo, ki ga pred začetkom izpita položijo na mizo. Pisni izpit je anonimen in opremljen s šifro kandidata, točkujejo pa ga zunanji ocenjevalci. V času pisanja pisnega dela izpita kandidati ne smejo zapustiti izpitnega prostora prvih 30 minut in zadnjih 15 minut trajanja izpita.

Koliko časa trajajo pisni izpiti?

Pisni izpiti trajajo od 90 do 210 minut. Razpored pisnih izpitov je določen z maturitetnim koledarjem, ki ga določi Državna komisija za splošno maturo.

TRAJANJE PISNIH IZPITOV

<i>predmet</i>	<i>izpitna pola 1</i>	<i>odmor</i>	<i>izpitna pola 2</i>
slovenščina (spom. rok)	9.00–11.00	brez	9.00–10.30
slovenščina (jesen. rok)	9.00–11.00	11.00–11.30	11.30–13.00
matematika OR	9.00–11.00		
matematika VR	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
fizika	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
biologija	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
kemija	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
informatika	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
geografija	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
zgodovina	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
sociologija	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–13.00
filozofija	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–13.00
umetnostna zgodovina	9.00–10.30	10.30–11.00	11.00–12.30
psihologija	9.00–10.30	10.30–11.00	A: 11.00–11.20 B: 11.20–13.00

TRAJANJE PISNIH IZPITOV PRI TUJEM JEZIKU

<i>predmet</i>	<i>izpitna pola 1</i>	<i>prekinitev</i>	<i>izpitna pola 2</i>	<i>odmor</i>	<i>izpitna pola 3</i>
tuji jezik	A: 9.00–9.35 B: 9.35–10.00	10.00–10.10	10.10–10.30	10.30–11.00	A: 11.00–11.30 B: 11.30–12.30

Legenda: OR – osnovna raven, VR – višja raven, A – prvi del izpitne pole, B – drugi del izpitne pole.

Kaj je interni del mature?

Interni del mature predstavljajo seminarske naloge, laboratorijske vaje in poročila ter zagovori praktičnega dela izpita. Kandidati jih morajo oddati svojemu mentorju na šoli osebno do datuma, določenega v maturitetnem koledarju, oz. do datuma, ki ga učitelj določi skladno s predmetnim izpitnim katalogom za dani maturitetni predmet. S točkami, doseženimi pri praktičnem delu izpita splošne mature v spomladanskem roku, so seznanjeni maja, ogledajo si jih lahko na spletni strani <http://matura.ric.si> ali pri tajnici šolske maturitetne komisije. Rok za ugovor na dosežene točke internega dela izpita je tri (3) dni od datuma objave doseženih točk, uspeh, dosežen pri seminarskih nalogah in laboratorijskih vajah, pa je trajen.

VAJE IN SEMINARSKE NALOGE

<i>predmet</i>	<i>kaj</i>	<i>kdaj</i>	<i>delež ocene</i>
fizika	laboratorijske vaje	vse šolsko leto	do 20 %
kemija	laboratorijske vaje	vse šolsko leto	do 20 %
biologija	laboratorijske in terenske vaje	vse šolsko leto	do 20 %
zgodovina	strokovna ekskurzija in zgodovinski viri	oktober, februar	do 20 %
umetnostna zgodovina	praktikum	vse šolsko leto	do 20 %
geografija	terenske vaje in ekskurzija	začetek šolskega leta	do 20 %
sociologija	seminarska naloga	vse šolsko leto	do 20 %
psihologija	seminarska naloga	vse šolsko leto	do 20 %
filozofija	seminarska naloga	vse šolsko leto	do 20 %
informatika	seminarska naloga	vse šolsko leto	do 20 %

Kako potekajo ustni izpiti?

Ustni izpiti potekajo pred šolskimi predmetnimi komisijami, izpraševalec pa je praviloma učitelj, ki dijaka tudi poučuje. Kandidat lahko na dan, ko ni pisnega izpita, opravlja največ dva ustna izpita. Ustnemu izpitu prisostvujejo izpraševalec in dva člana komisije. Ustni izpit traja do 20 minut, kandidat pa ima pravico do 15-minutne priprave. Kandidat sam izbere izpitni listek, ki ga lahko enkrat zamenja. Izvlečeni listki se vračajo v komplet še neizvlečenih. Kaj obsega ustni izpit in kakšen odstotek skupne ocene predstavlja, je določeno v Maturitetnem izpitnem katalogu.

USTNI IZPITI

<i>predmet</i>	<i>trajanje</i>	<i>delež končne ocene</i>
slovenščina	15–20 min	do 20 %

matematika	15–20 min	do 20 %
tuji jezik	15–20 min	do 20 %

Kateri pripomočki so na maturi dovoljeni?

Kandidat sme v izpitni prostor prinesiti le dovoljene pripomočke (nalivno pero ali kemični svinčnik) in osebni dokument, vse ostalo pusti v garderobni omarici. Pri nekaterih izpitih ali delih izpitov pa so dovoljeni tudi drugi pripomočki.

DOVOLJENI PRIPOMOČKI

<i>predmet</i>	<i>pripomoček</i>
biologija	svinčnik, radirka, šilček, računalo*, ravnilo (z milimetrskim merilom)
fizika	svinčnik, radirka, šilček, računalo*, geometrijsko orodje
informatika	računalo*
kemija	svinčnik, radirka, šilček, računalo*
matematika	svinčnik, radirka, računalo*, ravnilo, dva trikotnika, šestilo
psihologija	svinčnik, radirka, šilček (izpitna pola 2A)
tuji jezik	slovar (izpitna pola 3)

Legenda: *računalo brez grafičnega zaslona in brez možnosti računanja s simboli

Kaj storiti, ko se pri maturi zalomi?

Vedno obstajajo možnosti, da se uspeh na maturi popravi. Tako ima kandidat, ki je opravil maturo, želi pa izboljšati oceno pri enem ali več predmetih, v prvih štirih zaporednih izpitnih rokih (2 leti) pravico do enkratnega ponovnega opravljanja maturitetnega izpita v šoli, ki mu je izdala maturitetno spričevalo. Upošteva se boljša ocena. Kandidat, ki je bil ocenjen z najmanj tremi pozitivnimi ocenami, ima pravico do opravljanja popravnih izpitov v prvih štirih zaporednih izpitnih rokih (2 leti) v šoli, kjer je že opravljal maturo. Pri popravljanju negativne ocene se lahko kandidat odloči za opravljanje izpita na drugi ravni zahtevnosti, kot ga je opravljal prvič. K popravnemu izpitu se je treba prijaviti z obrazcem *Prijava k izpitu*. Če je kandidat negativno ocenjen iz treh ali več predmetov, mora maturo ponovno opravljati v celoti. Postopek prijave je enak kot pri prvi prijavi.

Obrazec *Prijava k izpitu* je na voljo tukaj:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odra_slih/srednjesolsko_izobrazevanje/dokumentacija_v_ss/

Kako in kam se pritožiti?

(ZMat, Uradni list RS, št. 1/2007)

46. člen

1. Varstvo pravic kandidatov pri splošni maturi

(Pritožba na postopek izvedbe ustnega in praktičnega dela maturitetnega izpita oziroma izpitnega nastopa splošne mature)

Če so bile pri opravljanju ustnega ali praktičnega dela maturitetnega izpita oziroma izpitnega nastopa splošne mature kršene določbe tega zakona ali predpisov, sprejetih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na postopek izvedbe, je dovoljena pritožba na šolsko maturitetno komisijo za splošno maturo naslednji dan po opravljanju ustnega oziroma praktičnega dela maturitetnega izpita oziroma izpitnega nastopa.

Šolska maturitetna komisija za splošno maturo odloči o pritožbi v petih dneh od prejema pritožbe. Če ugotovi, da je pritožba utemeljena, lahko spremeni točke na podlagi dokumentacije ali imenuje tričlansko komisijo, ki najpozneje v treh dneh ponovno oceni znanje kandidata.

47. člen

(Pritožba na Državno maturitetno komisijo)

Zoper odločitev šolske maturitetne komisije za splošno maturo iz 46. člena tega zakona se kandidat lahko pritoži na Državno komisijo za splošno maturo v treh dneh po prejemu odločbe šolske maturitetne komisije za splošno maturo.

Državna komisija za splošno maturo odloči o pritožbi iz prejšnjega odstavka v 30 dneh po vložitvi pritožbe. Če ugotovi, da so kršitve postopka pri izvedbi mature vplivale na izpitno oceno, jo Državna komisija za splošno maturo razveljavi in določi novo, na način, ki ga predpiše minister.

Odločitev Državne komisije za splošno maturo je dokončna.

48. člen

(Pritožba na postopek pisnega dela maturitetnega izpita)

Če so bile pri opravljanju pisnega dela maturitetnega izpita splošne mature kršene določbe tega zakona ali določbe predpisov, sprejetih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na postopek izvedbe, je dovoljena pritožba na Državno komisijo za splošno maturo naslednji dan po opravljanju pisnega dela maturitetnega izpita splošne mature.

Državna komisija za splošno maturo odloči o pritožbi iz prejšnjega odstavka v 30 dneh po vložitvi pritožbe. Če ugotovi, da so kršitve postopka pri izvedbi mature vplivale na izpitno oceno, jo Državna komisija za splošno maturo razveljavi in določi novo, na način, ki ga predpiše minister.

Odločitev Državne komisije za splošno maturo je dokončna.

49. člen

(Ugovor na točke praktičnega dela maturitetnega izpita splošne mature)

Kandidat lahko v treh dneh po seznaitvi s točkami, doseženimi pri praktičnem delu maturitetnega izpita, vloži obrazložen ugovor na točke pri šolski maturitetni komisiji za splošno maturo.

Šolska maturitetna komisija za splošno maturo odloči o ugovoru v dveh dneh od prejema ugovora. Če ugotovi, da je ugovor utemeljen, lahko spremeni točke na podlagi dokumentacije ali imenuje tričlansko komisijo, ki v treh dneh ponovno oceni praktični del izpita.

Odločitev šolske maturitetne komisije za splošno maturo in ocena komisije iz prejšnjega odstavka sta dokončni.

50. člen

(Vpogled v izpitno dokumentacijo in ugovor na oceno)

Kandidat lahko v treh dneh po objavi rezultatov zahteva, da mu Državni izpitni center omogoči vpogled v izpitno dokumentacijo (izpitno polo, list za odgovore, ocenjevalni list, točkovnik in navodila za ocenjevanje) in način izračuna izpitne ocene.

Kandidat lahko najpozneje naslednji dan po vpogledu v izpitno dokumentacijo vloži obrazložen pisni ugovor na način izračuna izpitne ocene ali na oceno na Državno komisijo za splošno maturo. Kandidat mora ugovoru priložiti dokazilo o plačnem pavšalnem znesku za stroške ugovora, ki se kandidatu v primeru upravičenega ugovora vrnejo.

Državna komisija za splošno maturo odloči o ugovoru kandidata na način izračuna izpitne ocene na podlagi ponovnega pregleda izpitne dokumentacije kandidata v 60 dneh po prejemu vloge.

Državna komisija za splošno maturo odloči o ugovoru kandidata na oceno na podlagi ponovnega pregleda izpitne dokumentacije in mnenja izvedenca v 60 dneh po prejemu vloge.

Če je ugovor upravičen, se ocena popravi. Odločitev Državne komisije za splošno maturo je dokončna.

Kandidati lahko v 14 dneh po roku, ko se izpitna dokumentacija preneha hraniti kot izpitna tajnost, na Državni izpitni center naslovijo pisno vlogo za brezplačno vračilo svojih izpitnih pol.

Kaj pa maturitetni roki?

Vsa maturitetna opravila so določena z maturitetnim koledarjem, ki je objavljen tudi na naši spletni strani.

Kje so na voljo obrazci za maturo?

Vsi obrazci v zvezi s prijavo in opravljanjem mature so na voljo na spletnih straneh Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odra_slih/srednjesolsko_izobrazevanje/dokumentacija_v_ss/

Kam v šoli po informacije v zvezi maturo?

Postopke v zvezi z izbiro maturitetnih in nematuritetnih predmetov, prijavami na maturo in njeno izvedbo vodi tajnica šolske maturitetne komisije.

TAJNICA ŠOLSKE MATURITETNE KOMISIJE

Nataša Randelović

E-naslov: smk@ledina.si

Telefon: 01 43 42 213